

Sygn. akt VII U 1459/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk - Rokicka

po rozpoznaniu w dniu 02 lutego 2016 r. w Warszawie

sprawy S. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek

na skutek odwołania S. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak: (...)

- oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1459/15

UZASADNIENIE

W dniu 11 września 2015 r. **S. Z.** wniósł za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak (...), mocą której organ rentowy odmówił umorzenia należności ubezpieczonego z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 2008 r. do lutego 2009 r.

Skarżonej decyzji ubezpieczony zarzucił naruszenie prawa materialnego oraz prawa procesowego w postaci:

1. przepisu art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność
w związku z art. 1 ust. 10 tej ustawy poprzez jego niezastosowanie prowadzące do błędnego przyjęcia, że w powyższej sprawie nie zachodzą warunki do umorzenia należności,
2. przepisu art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy abolicyjnej w zw. z art. 1 ust. 10 ustawy poprzez jego niewłaściwe zastosowanie prowadzące do błędnego do przyjęcia, że w powyższej sprawie zachodzą podstawy do odmowy umorzenia należności,
3. przepisu art. 29 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie prowadzące do błędnego przyjęcia,
że odwołujący nie spłacił w terminie ustalonych rat oraz postawienia w stan natychmiastowej wymagalności pełnej kwoty należności wraz z odsetkami,

4. przepisu art. 29 ust. 1 i 1 a ustawy systemowej w zw. z art. 65 § 1 k.c. polegającego na naruszeniu § 7 ust. 1 pkt 2 oraz § 7 ust. 4 umowy

nr (...) - (...) z dnia 1 października 2013 r. zawartej między odwołującym a organem rentowym poprzez błędne przyjęcie, że łączna kwota niedopłat przekracza pułap 5% należności i że skutkuje to rozwiązaniem umowy i postawieniem należności wraz z odsetkami w stan wymagalności,

5. prawa procesowego w postaci przepisu art. 6, 7 oraz 8 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy systemowej poprzez dokonanie ustaleń faktycznych bez przeprowadzenia postępowania w tym zakresie i z naruszeniem słusznego interesu odwołującego się,

6. prawa procesowego w postaci przepisu art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy systemowej poprzez wadliwe i niepełne uzasadnienie skarżonej decyzji.

W oparciu o powyższe zarzuty odwołujący wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez orzeczenie o umorzeniu jego należności z tytułu składek.

W uzasadnieniu odwołania S. Z. podkreślił, że w jego ocenie skarżona decyzja organu rentowego jest merytorycznie błędna, oparta na wadliwym i niepełnym uzasadnieniu oraz sprzeczna z regułami logicznego rozumowania, a przy tym godząca w jego słuszny interes i podważająca zaufanie do organu. Odwołujący zaznaczył, że formalnie prowadził działalność gospodarczą do dnia 28 sierpnia 2009 r. (wykreślona z rejestru 31 sierpnia 2009 r.), choć faktycznie została ona przerwana wypadkiem przy pracy w 1984 r. Efektem doznanego wówczas urazu głowy były zaburzenia pamięci oraz spowolnienie myślenia, w konsekwencji czego odwołujący zapomniał dopełnić formalności związanych z wyrejestrowaniem działalności w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Następstwem tej sytuacji było naliczenie zadłużenia wobec ZUS w wysokości i z tytułów wymienionych w umowie nr (...) z 1 października 2013 r. zawartej między organem rentowym a odwołującym w przedmiocie rozłożenia na raty należności z tytułu składek.

Odwołujący zaznacza, że po zawarciu umowy niezwłocznie przystąpił do spłaty rat należności zgodnie z przyjętym w umowie harmonogramem. Wpłaty na poczet zadłużenia dokonywał przelewem korzystając z usług agencji płatniczej pod nazwą Biuro Usług Płatniczej mieszczącej się w salonie sieci (...). Odwołujący zaznacza że dokonywał wszystkich wpłat w terminie przewidzianym w przyjętym harmonogramie, z czego wynika czystość jego intencji oraz zamiar skrupulatnego wypełnienia warunków umowy.

Odwołujący wskazał, że dopiero po zapoznaniu się z treścią skarżonej decyzji powziął wiadomość, że trzy z dokonanych przez niego wpłat były faktycznie niższe o kwotę 1 złotych. Odwołujący zwrócił uwagę, że niedopłaty nie były zamierzone i prawdopodobnie wynikały z błędnego odczytania poszczególnych pozycji przez pracownika agencji płatniczej realizującego czynność przelewu. O przypadkowości, znikomości oraz trudności w uchwyceniu tych błędów świadczy zdaniem odwołującego fakt, że organ rentowy sam zauważył ich istnienie ponad 1,5 roku po dokonaniu ich wpłaty. Również uzasadnienie skarżonej decyzji budzi zastrzeżenia odwołującego, gdyż jego zdaniem organ rentowy odczuwa poczucie wstydu mając na uwadze błażość niedopłat i nie wskazuje na czym konkretnie polegało niespełnienie przez odwołującego warunku umorzenia należności.

Zdaniem odwołującego nie zaszyły również okoliczności uzasadniające rozwiązanie umowy o rozłożenie na raty, gdyż spłacił raty w częściowej wysokości przy jednoczesnym spełnieniu warunku, że łączna kwota niedopłat nie przekroczy wartości 5%, a za taką z pewnością nie można uznać kwoty niedopłaty w wysokości 3 złotych.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 5 października 2015 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania S. Z. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w związku z wnioskiem ubezpieczonego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w dniu 18 czerwca wydał decyzję określającą warunki umorzenia należności. W treści tej decyzji organ rentowy określił, że warunkiem umorzenia należności jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1 ustawy abolicyjnej, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne,

ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do których opłacenia jest zobowiązana osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, jak również innych należności wskazanych w ustawie.

Na skutek wniosku ubezpieczonego z 8 lipca 2013 r. organ rentowy podpisał z nim umowę ratalną, zgodnie z którą termin płatności ostatniej raty został wyznaczony na dzień 25 maja 2015 r. W tym terminie figurowały należności niepodlegające umorzeniu na ubezpieczenie społeczne za miesiąc marzec 2009 r. w kwocie 3,00 złotych plus odsetki oraz na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 2006 r. do lutego 2006 r. w kwocie 7,00 złotych plus odsetki. Ubezpieczony nie spłacił więc zadłużenia w wyznaczonym terminie.

Organ rentowy zaznaczył, że pismem z dnia 17 lipca 2015 r. poinformował ubezpieczonego o zakończeniu postępowania w sprawie oraz o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych materiałów i zgłoszonych żądań. Mimo odebrania przesyłki w dniu 27 lipca 2015 r. ubezpieczony nie skorzystał z przysługującego mu prawa do wglądu do akt sprawy przed wydaniem ostatecznej decyzji.

W tych okolicznościach organ rentowy uznał skarżoną decyzję za zasadną i wniósł jak na wstępie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21 lutym 2013 r. S. Z. wniósł do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddziału w W. wniosek o umorzenie należności powstałych

z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, do których opłacania był zobowiązany z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności, którą zlikwidował z dniem 28 sierpnia 2009 r. (wniosek o umorzenie należności – nieoznaczona karta a.r., decyzja Prezydenta miasta O. nr (...) k. 10 a.s.).

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2013 r. organ rentowy postanowił rozstrzygnąć wniosek ubezpieczonego w terminie do dnia 14 czerwca 2013 r. Postępowanie wyjaśniające było przedłużane i ostatecznie wyznaczono termin na dzień 28 czerwca 2013 r. (postanowienie nr (...) -519/T z 22.04.2013 r, postanowienie nr (...) -519/T z 5 czerwca 2013 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 18 czerwca 2013 r. organ rentowy wydał decyzję nr (...) mocą której określił, iż według stanu na dzień 21 luty 2013 r. umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

1. ubezpieczenie społeczne – za okres od stycznia 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 10.511,42 złote,
2. ubezpieczenie zdrowotne – za okres od stycznia 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 4.541,07 złotych,
3. Fundusz Pracy – za okres od stycznia 2008 r. do lutego 2009 r. w łącznej kwocie 943,64 złote.

W treści decyzji organ rentowy poinformował odwołującego się, że warunkiem umorzenia należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu, a decyzja w tym zakresie zostanie wydana jeżeli odwołujący nie będzie posiadał na dzień jej wydania zaległości, do których przepisy ustawy abolicyjnej nie mają zastosowania (decyzja ZUS z 18.06.2013 r.- nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 18 czerwca 2013 r. organ rentowy wydał również decyzję nr (...) mocą której umorzył postępowanie w zakresie umorzenia należności na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy za okres od stycznia 1999 r. do grudnia 2007 r. Organ rentowy wyjaśnił, że należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenie społeczne za okres od stycznia 1999 r. do września 1999 r.,

- na ubezpieczenie zdrowotne od stycznia 1999 r. do września 1999 r., od maja 2001 r. do sierpnia 2004 r., grudzień 2004 r., czerwiec 2005 r., grudzień 2005 r., czerwiec 2006 r., grudzień 2006 r., czerwiec 2007 r., grudzień 2007 r.,

- na Fundusz Pracy za okres od stycznia 1999 r. do września 1999 r.

na dzień złożenia przez ubezpieczonego wniosku o umorzenie były uregulowane. Natomiast należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenie społeczne za okres od października 1999 r. do listopada 1999 r.,

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres od października 1999 r. do kwietnia 2001 r.,

- na Fundusz Pracy od października 1999 r. do listopada 1999 r.,

wygasły na skutek ich przedawnienia.

Organ rentowy zaznaczył ponadto, że nieopłacone należności na ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2004 r. do listopada 2004 r., od stycznia 2005 r. do maja 2005 r., od lipca 2005 r. do listopada 2005 r., od stycznia 2006 r. do maja 2006 r., od lipca 2006 r. do listopada 2006 r., od stycznia 2007 r. do maja 2007 r., od lipca 2007 r. do listopada 2007 r. nie podlegają umorzeniu na podstawie ustawy abolicyjnej. Z tego względu organ rentowy powołując się na treść art. 105 § 1 k.p.a. umorzył postępowanie zainicjowane wnioskiem odwołującego w powyższym zakresie (decyzja nr (...) z 18.06.2013 r. – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 1 października 2013 r. pomiędzy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratem w O. reprezentowanym przez G. I., kierownika Inspektoratu w O., a S. Z., została zawarta umowa nr (...) - (...) o rozłożenie na raty należności ubezpieczonego na raty. W treści umowy ustalono następujący harmonogram spłat:

- spłaty na zadłużenie wynikające z nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne obejmowało 20 rat w wysokości od 101,20 do 107,16 złotych (zwiększanych poprzez wzrost opłaty prolongacyjnej co trzy miesiące o jeden złoty), płatnych w terminie od 4 października 2013 r. (pierwsza rata) do 25 maja 2015 r.,

- spłaty na zadłużenie wynikające z nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne obejmowało 20 rat w wysokości od 574,40 do 608,09 złotych, zwiększanych poprzez wzrost opłaty prolongacyjnej co miesiąc średnio o jeden złoty, płatnych w terminie od 4 października 2013 r. (pierwsza rata) do 25 maja 2015 r.,

- spłaty na zadłużenie wynikające z nieopłaconych składek na Fundusz Pracy obejmowało 6 rat w wysokości 20,10 złotych i 3 raty w wysokości 21,10 złotych, w sumie 9 rat, płatnych w terminie od 4 października 2013 r. (pierwsza rata) do 25 czerwca 2014 r.

W § 4 umowy ustalono, że za dzień zapłaty uważa się dzień obciążenia rachunku bankowego płatnika lub obciążenia rachunku płatnika w instytucji płatniczej w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych.

Z kolei w § 5 umowy ustalono, że umowa ulega rozwiązaniu w przypadku wystąpienia choćby jednej z poniższych okoliczności:

- 1) gdy dłużnik posiada nieopłacone dwie raty układu, których termin wymagalności upłynął,
- 2) gdy dłużnik opłacił raty w częściowej wysokości, przy czym łączna kwota niedopłaty przekroczy wartość 5% należności z tytułu składek wraz z opłatą prolongacyjną objętych umową,
- 3) w przypadku wznowienia działalności gospodarczej – gdy dłużnik nie opłacił w pełnej wysokości składek bieżących przez okres dłuższy niż 14 dni od dnia ich wymagalności, gdy dłużnik nie opłacił objętych układem ratalnym w terminie płatności ostatniej raty wynikającym z harmonogramu spłaty,
- 4) ujawnieniu nowych okoliczności nieznanych, a istniejących w dniu podpisania umowy, z których wynika, że dłużnik wprowadził organ rentowy w błąd w celu uzyskania ulgi w spłacie należności i uniknięcia egzekucji,
- 5) gdy dłużnik odstąpił od realizacji umowy.

(umowa nr (...) z 01.10.2013 r. – nieoznaczone karty a.r.).

S. Z. dokonywał wpłat do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z harmonogramem spłaty ustalonym w umowie z dnia 1 października 2013 r. Wpłaty były realizowane za pośrednictwem saloniku spółki (...) w O. przy ul. (...).

Odwołujący nie dokonał terminowych (całościowych) płatności w trzech przypadkach:

- rata nr 3 na rzecz zadłużenia z tytułu ubezpieczenia społecznego (termin płatności do 27 grudnia 2013 r.) w wysokości 102,20 złotych została zrealizowana w wysokości niższej o 1 złoty, tj. 101,20 złotych,

- rata nr 4 na rzecz zadłużenia z tytułu ubezpieczenia społecznego (termin płatności do 27 stycznia 2014 r.) w wysokości 102,20 złotych została zrealizowana w wysokości niższej o 1 złoty, tj. 101,20 złotych, w dniu 16 stycznia 2014 r.,

- rata nr 8 na rzecz zadłużenia z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego (termin płatności do 26 maja 2014 r.) w wysokości 584,40 została zrealizowana w wysokości niższej o 1 złoty, tj. 583,40 złote, w dniu 15 maja 2014 r.

(kopie potwierdzeń wpłaty k. 17-45 a.s., z pominięciem kart 36, 43, 44 i częściowo 45 a.s.).

W dniu 8 lipca 2015 r. organ rentowy ustalił, że ubezpieczony nie opłacił należności niepodlegających umorzeniu z tytułu należności na ubezpieczenia społeczne w łącznej wysokości 3,00 złotych (okres zalegania marzec 2009 r.) oraz z tytułu należności na ubezpieczenie społeczne w łącznej wysokości 7,30 złotych (okres zalegania styczeń i luty 2006 r.) (dokumentacja ZUS – część G informacja dotycząca stanu należności po upływie terminu – nieoznaczona karta a.r.).

W dniu 6 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał skarżoną decyzję, mocą której odmówił umorzenia należności ubezpieczonego z tytułu składek. Swoje rozstrzygnięcie organ rentowy uzasadnił okolicznością, zgodnie z którą ubezpieczony nie spełnił warunku umorzenia należności o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, tj. nie spłacił zadłużenia z tytułu należności niepodlegających umorzeniu w wyznaczonym terminie (decyzja ZUS z 06.08.2015 r. – nieoznaczona karta a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o materiał dowodowy zebrany w sprawie, który obejmował dowody z dokumentów urzędowych oraz prywatnych. Dokumentacja widniejąca w aktach nie budziła żadnych zastrzeżeń Sądu i nie była również kwestionowana przez strony. Wyjątkowo Sąd nie uwzględnił kopii rachunków zawartych na kartach 36, 43 i 44 gdyż były one całkowicie nieczytelne, co uniemożliwiło ustalenie jakich wartości dotyczą oraz w jakich terminach zostały zrealizowane. Z tych samych powodów Sąd powziął wątpliwości co do rachunków zawartych na kartach 42 i 45, przy czym były one bardziej czytelne, w związku z czym informacje w nich zawarte Sąd uznał nie za udowodnione, lecz za uprawdopodobnione.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

(...)Oddział w W. z dnia 6 sierpnia 2015 r. znak (...) było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył zasadności skarżonej decyzji organu rentowego. Strona odwołująca zakwestionowała zasadność rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy w przedmiocie odmówienia umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek wskazując, że organ rentowy nie miał podstaw do jego wydania. Analiza materiału dowodowego oraz stanu faktycznego ustalonego na jego podstawie prowadziła jednak do wniosku przeciwnego, zgodnego ze stanowiskiem przedstawionym w toku postępowania przez organ rentowy.

Przechodząc do rozważań nad istotą sporu Sąd wskazuje, że ustawodawca przewidział możliwość umorzenia należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność w ustawie z dnia 9 listopada 2012 r. o tym samym tytule (Dz. U. z 2012 r., poz. 1551, dalej również jako ustawa abolicyjna. Zgodnie z art. 1 ust. 1 tej ustawy na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2015 r. poz. 1212 – dalej jako u.s.u.s.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenia pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8 ustawy,

2) innej niż wymieniona w pkt 1,

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 r. oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl ust. 6 omawianego przepisu umorzenie należności, o których mowa w ust. 1 skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Warunkiem umorzenia należności (w myśl ust. 10), o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 r., do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Z kolei z ust. 12 wynika, że w przypadku, gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 8 (tj. decyzji określającej warunki umorzenia), niepodlegające umorzeniu należności, z wyłączeniem składek finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, zostaną rozłożone na raty albo zostanie odroczone termin ich płatności, warunek, o którym mowa w ust. 10, uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

W kontekście powyższego niebagatelne znaczenie ma również art. 29 ust. 1, 1a i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w której ustawodawca umożliwił odroczenie terminu płatności uregulowanych na gruncie ustawy abolicyjnej. W myśl tego przepisu ze względów gospodarczych lub innych przyczyn zasługujących na uwzględnienie

Zakład może na wniosek dłużnika odroczyć termin płatności należności z tytułu składek oraz rozłożyć należność na raty, uwzględniając możliwości płatnicze dłużnika oraz stan finansów ubezpieczeń społecznych. Odroczenie terminu płatności należności z tytułu składek oraz rozłożenie należności na raty następuje w formie umowy. Jeżeli dłużnik nie spłaci w terminie ustalonych przez Zakład rat, pozostała kwota staje się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na zasadach określonych w ustawie – ordynacja podatkowa.

Skuteczna realizacja harmonogramu płatności przez zobowiązanego w postaci terminowego pokrycia wszystkich należnych rat – w kontekście instytucji umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek – jest równoważny ze spełnieniem warunku o którym mowa w art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej, co wynika wprost z art. 1 ust. 7 zd. 3 te same ustawy.

Ostatecznie, zgodnie z art. 1 ust. 13 ustawy abolicyjnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o:

- 1) umorzeniu należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - po spełnieniu warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12, lub
- 2) odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

Powyższe przepisy należy rozumieć w taki sposób, że w toku postępowania zainicjowanego wnioskiem ubezpieczonego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek organ rentowy dysponuje – przy zaistnieniu określonych warunków – możliwością rozłożenia płatności tych zaległości na raty. Ustalenie harmonogramu płatności następuje w formie umowy pomiędzy Zakładem

a wnioskodawcą. W tym przypadku niespłacenie przez zobowiązanego rozłożonych na raty zaległości w wyznaczonym w umowie terminie ma miejsce podwójny skutek; pozostała kwota na którą składają się niepokryte przez zobowiązanego raty należności

z tytułu niespłaconych składek, które podlegały umorzeniu, stają się wymagalne

w trybie natychmiastowym, jak również zachodzi sytuacja przeciwna do określonej

w art. 1 ust. 7 i 10 ustawy abolicyjnej, tj. nie zachodzi przesłanka do umorzenia należności z tytułu składek, co z kolei ma efekt w postaci konieczności wydania przez organ rentowy decyzji odmawiającej umorzenia, zgodnie z treścią art. 1 ust. 13 ustawy abolicyjnej.

Analiza powyższych przepisów w kontekście ustalonego stanu faktycznego sprawy prowadziła do wniosku, że opisana wyżej sytuacja miała miejsce w przypadku ubezpieczonego. Bezsprzeczne było, że na jego koncie widniało zadłużenie z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz funduszu pracy. Bezsprzeczne było również to, że między ubezpieczonym a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych została zawarta w dniu 1 października 2013 r. umowa dotycząca rozłożenia spłaty należności na raty. Sąd nie miał również wątpliwości, że odwołujący konsekwentnie ciężące na nim zobowiązanie wykonywał, czego dowodem są przedłożone do akt sprawy kopie potwierdzeń płatności odpowiadającym stosownym rubrykom (ratom) określonym w harmonogramie płatności. Przy wykonaniu tych zobowiązań zabrakło jednak po stronie ubezpieczonego sumienności. Jak sam podniósł w treści odwołania, w przypadku realizacji przelewów na spłatę trzech rat (tj. rat 3 i 4 z tytułu należności na ubezpieczenie społeczne oraz raty 8 z tytułu należności na ubezpieczenie zdrowotne) doszło do ich zaniżenia, czego efektem było istnienie zadłużenia na koncie ubezpieczonego w dniu 25 maja 2013 r. Wysokość zadłużenia nie ma w tym przypadku znaczenia, gdyż z perspektywy omówionych wyżej przepisów **warunkiem umorzenia należności jest brak jakiegokolwiek zadłużenia**. Tylko takie rozumienie warunku wynikającego z art. 1 ust. 10 ustawy abolicyjnej ma rację bytu, gdyż ustawodawca przewidział możliwość umorzenia składek jako wyjątek od reguły, jaką jest odpłatność uczestnictwa w systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd zwrócił uwagę na szereg okoliczności, które w jego ocenie nie mogą świadczyć o rzekomo błędnym, wadliwym czy sprzecznym z regułami logicznego rozumowania rozstrzygnięciu organu rentowego. W pierwszej kolejności Sąd zaznacza, że ubezpieczony w dniu 1 października 2013 r. podpisał umowę o rozłożeniu zadłużenia na raty. Istnieje więc domniemanie, że w tym dniu odwołujący zapoznał się z treścią umowy, a w szczególności z harmonogramem spłaty

ciążącego na nim zadłużenia. Ubezpieczony miał więc pełną świadomość co do wysokości poszczególnych rat oraz terminów, w których był zobowiązany do ich realizacji, jak również potencjalnych konsekwencji ich nieterminowego wykonywania. W tym przypadku nie sposób zgodzić się z jego stanowiskiem wyróżnionym w treści odwołania, że za nieprawidłowe ustalenie wysokości przelewu prawdopodobnie odpowiada pracownik placówki, w której odwołujący przelewów dokonywał,

gdyż materiał dowodowy takich okoliczności nie potwierdza. Ponadto należy podkreślić, że ubezpieczony miał możliwość weryfikacji wszystkich dokonanych przez siebie wpłat oraz sposób ich zaksięgowania przez organ rentowy. Ubezpieczony został poinformowany pismem z dnia 17 lipca 2015 r. o prawie wglądu do zebranego

w sprawie materiału dowodowego oraz przedłożenia dodatkowych dokumentów

i wyjaśnień w siedzibie Inspektoratu w O. w terminie 7 dni od daty otrzymania tego pisma. Odwołujący z takiej możliwości jednak nie skorzystał; nie był do tego co prawda zobowiązany, lecz w ocenie Sądu skorzystanie z tego uprawnienia byłoby zasadne w kontekście wyjątkowego charakteru nie tylko samej instytucji umorzenia należności z tytułu nieopłaconych składek, lecz również zastosowania w jego przypadku instytucji rozłożenia tej należności na raty. To bowiem ubezpieczony miał interes w ustaleniu takiego harmonogramu płatności, który był dostosowany do jego sytuacji finansowej oraz jego potrzeb ekonomicznych, i to na nim ciążył obowiązek pilnowania własnych spraw. Wykazanie przez odwołującego zainteresowanie tą kwestią mogłoby przynieść efekt w postaci wcześniejszego wykrycia niedopłaty oraz jej pokrycia niemalże natychmiastowo, skoro jej wysokość sięgała około 10,00 złotych.

Strona odwołująca niesłusznie odwołała się do argumentu, zgodnie z którym nie zaistniała podstawa do rozwiązania umowy z dnia 1 października 2013 r. określona w § 7 ust. 1 pkt 2 umowy, gdyż argument ten w ogóle nie był istotny dla rozstrzygnięcia tak sprawy toczącej się przed organem rentowym, jak również w niniejszym postępowaniu. O ile bowiem faktycznie okoliczność określona we wskazanym wyżej postanowieniu umowy nie zaszła, gdyż próg niedopłaty 5% wartości należności nie został przekroczony o tyle zaznaczyć należy, że organ rentowy nie wskazywał tej okoliczności jako podstawy wydania skarżonej decyzji. Co więcej, w uzasadnieniu skarżonej decyzji w ogóle się do tej materii nie odniósł. Podstawą wydania decyzji przez organ rentowy była bowiem okoliczność istnienia zadłużenia na koncie odwołującego w dniu 25 maja 2015 r., ustalonym jak ostateczny termin na realizację płatności.

Sąd nie znalazł również podstaw do uznania zasadności zastrzeżeń zgłaszanych przez odwołującego w stosunku do sposobu formułowania uzasadnienia przez organ rentowy. Nie można odmówić uzasadnieniu skarżonej decyzji charakteru ogólności, jednakże nie jest to tożsame z uznaniem, że jest ono niejasne, tym bardziej, że organ rentowy dokładnie wskazał podstawę prawną przepisów, jakie miały zastosowanie w sytuacji ubezpieczonego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była prawidłowa, zasadna i zgodna z przepisami prawa, co z kolei przesądziło o zasadności odwołania ubezpieczonego S. Z.. Skutkowało to oddaleniem przedmiotowego odwołania na podstawie 477¹⁴ § 1 k.p.c., o czym Sąd orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)

K.S.